

DOMAČIN.

DOMAČIN izhaja vsako soboto popoldne, če je ta dan praznik dan poprej ob istem času. — Naročnina za Ljubljano z dostavljanjem na dom: celoletno 3 K, polletno 1 K 50 v, četrletno 75 v; po pošti: celoletno 4 K, polletno 2 K, četrletno 1 K. — Uredništvo je na Miklošičevi cesti št. 16 v I. nadstr. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu DOMAČINA. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. — Inzerati (oglas): Trikrat razdeljena petit-vrsta pri enkratni objavi 12 v, pri vsaki nadaljnji objavi 8 v, pri dvostopni petit-vrsti v reklamnem delu stane vrsta 20 v. Cela stran 30 K, pri večkratnem objavljaju po dogovoru znaten popust. — Upravištvu je na Miklošičevi cesti št. 16 v I. nadstr.

Štev. 17.

V Ljubljani, dne 4. julija 1914.

Leto II.

Umor avstrijskega prestolonaslednika Franca Ferdinanda in njegove soproge v Sarajevu.

Avstrijski prestolonaslednik,
nadvojvoda Franc Ferdinand †

Vojvodinja Zofija Hohenberg,
soproga nadvojvode Franca
Ferdinanda †

Ob prestolonaslednikovi usodepolni smrti.

Grozna in strahovita, skoraj neverjetna vest se je preteklo nedeljo, dne 28. junija, s čudovito naglico razširila po vsem svetu, ki je globoko pretresla vse narode avstro-ogrške države. Naš preljubljeni prestolonaslednik nadvojvoda Franc Ferdinand in njegova presvetla soproga vojvodinja Hohenberg sta bila v Sarajevu umorjena. Padla sta kot žrtvi srbskega

dijaka Principa, ki je s svojo zločestno roko dvignil morilno orožje na našega prestolonaslednika in njegovo soprogo in z dobro namerjenimi strelji uničil njuno življenje. Ni ga človeka na svetu, ki ne bi obsojal tega strašnega zločina. Vsepovsod na svetu je zavladala žalost, a neizmerno ogorčenje se je polastilo vsega prebivalstva naše države. Neskončna žalost vlada vsepovsod v naši državi, strašna bol in največje ogorčenje nad tem ostudnim zločinom podiv-

janega nezrelega fantiča pretresata avstrijske narode, ki so s toliko vnemo ljubili in spoštovali preblagega, vsem narodom avstrijske države enako naklonjenega prestolonaslednika. Trem majhnim otrokom, ki plakajo za očetom in za materjo, je vzela zločinska roka skrbne starše in vzgojitelje. Naš sivolasi cesar, ki je izkusil na tem svetu če toliko bridkosti in gorja, je zadobil s tem zopet nov strahovit udarec.

Ni ga več in ne bo ga več našega preljubega prestolonaslednika Franca Ferdinanda. Padel je kot žrtev grde protiaustrijske velikosrbske propagande, kot žrtev nahujkanega malopridnega mladeniča, ki so mu srbski hujskači potisnili orožje v roke, da ugonobi vsem avstrijskem narodom toli drago življenje. Ta grozen čin z bengalično lučjo osvetljuje žalostne in neznosne razmere, ki so se v zadnjem času v naših deželah vgnezdile. Prekucijske misli in prevratno gibanje se je polastilo uže naše mladine, z bombami in samokresi v rokah hodi šolska mladina po ulicah, izvršuje atentate na vladarje in visoke dostojanstvenike. Daleč, daleč smo prišli, strašnim časom gremo nasproti, če se ne postavimo takim stremljenjem z vso močjo v bran in če jih ne preprečimo in ne onemogočimo v najkrajšem času. Z vso resnostjo se moramo lotiti dela, da potegnemo našo slovensko deco iz brezdna, v katero se je zašla, z vso vnemo in odločnostjo moramo izgnati iz naše kranjske dežele one velesrbske činitelje, ki pokvarjajo in okužujejo našo deco z velesrbskimi idejami. Kranjci, kmetje in obrtniki, vsi povejmo na ves glas, da smo in da hočemo biti zvesti avstrijski državljeni, zvesti svojemu sivolasemu presvetlemu cesarju in njega naslednikom, povejmo na ves glas, da nikakor ne dopuščamo, da bi se na naši zemlji in v naši domovini

kaj predružačilo in da se bomo proti vsakemu takemu poskusu borili do zadnjega diha, kakor so se naši pradedje, čvrsti in žilavi, borili v starih časih proti grabljivemu Turčinu.

Nikoli in nikdar se nočemo in ne bomo združili s srbskim in hrvaškim narodom, mi hočemo ostati, kar smo bili doslej, zvesti in vdani državljeni avstrijske države. Srbski narod je porodil morilca našega prestolonaslednika in z narodom, ki je kriv takega zločina nočemo imeti nobenih zvez in nobene skupnosti. Mi hočemo zase živeti in zase umreti.

Velesrbske hujskače pa poženimo iz naših dežel v njihovo toli zaželjeno državo, v deželo naroda, ki je omadeževan z umori kraljev v lastni državi in zdaj tudi s krvjo našega prestolonaslednika.

Podrobnosti o umoru prestolonaslednika in njegove soproge. — Prvi napad z bombo odbit.

Prestolonaslednik je prisostvoval velikim vojaškim vajam, ki so se vršile letos koncem tega meseca v Bosni in Hercegovini v bližini Sarajeva. Ko se je po končanih vojaških vajah v nedeljo dopoldne peljal prestolonaslednik nadvojvoda Franc Ferdinand s soprogo k sprejemu v mestno hišo, je bila proti njemu vržena bomba. Prestolonaslednik je bombo z roko odbil, tako da je eksplodirala pred vozom, ki je vozil za prestolonaslednikom. Vsled eksplozije so bili ranjeni polkovnik grof Boos-Waldeck, ravnatelj nadvojvodove vojaške pisarne Merizzi in adjutant deželnega šefa. Rane so bile le lahke narave. Poleg tega je bilo iz množice ranjenih šest oseb več ali manj težko. Atentator, ki je vrgel bombo, je tiskar Čabrinović iz Trebinja.

Podlistek.

Na razpotju življenja.

Vaška slika, spisal I. L. Hrdina. — Iz češčine prevel Podravski. (Dalje.)

Ciril, fant s črnimi lasmi in zdravega lica, si je obesil malho s knjigami preko rame, poljubil župniku roko ter capljal proti Toužetinu.

Bil je to zapuščen sirotek, ta Ciril. Ni imel nikogar razun dedeka, ki se je živil z raznašanjem pisem. Mnogo otrok iz Toužetina je obiskovalo kameniško šolo, toda Ciril ni šel z njimi nikdar; v jutro je prišel poprej, stregel je pri maši gospodu župniku, domov se je vračal pozneje — pripadal je k družbi onih otrok, katerim je bila predsednica Klarica iz župnišča.

Da, Klarici in ljubo je zapustil toužetinske tovariše in hodil zvečer rajše sam domov. Nemara radi tega, ker je bila sirota kakor on, se je navezal s takšno otročjo ljubeznijo na njo. V dirjanju je bil neprestano na njeni strani, pri igrah ji je dajal najlažje zastavice, najlepša imena in nemara bi bil pozabil celo na dom, ko bi gospod župnik ne bil vsakega večera otroke na to opozoril. A kaj šele, ko so jele rasti cvetlice in jagode! Že zgodaj v jutro je bil Ciril v farovžu s kitico škrlatastih rož, s culico rdečih jagod, da se je Marjeta kar čudila temu, kako lepe rastejo v tukajšnjih gozdih.

Ciril je imel Klarico rad kot sestro, a ko bi bil imel sestrico, le njo bi zamogel imeti tako rad.

II.

„Moj Bog, kdo bi to rekel, da smo že pet let v kameniškem župnišču!“ je vzdihnila nekoč Marjeta. „Resnica, tudi pri revščini beži čas kakor voda. Preden se nadejamo, postanemo starci in starke.“

„Kajpada! Tudi meni se dozdeva, kakor bi to bilo včeraj. Kadar človek vidi to mladino vsak dan, ne vidi, da raste kakor iz vode; le poglej Klarico. Nima še povsem dvanajst let, pa je že velika kakor ta solnčnica na vrtu. Ravnokar si mislim, kaj mi je početi. Ne odtrgal bi je rad iz šolskih klopi, dokler se bo hotela učiti. In Klarica ima talent. Za tukajšnjo šolo je že prevelika. Podaj mi, Marjeta, ono-le knjigo, ki leži na mizi — to ne, ono manjšo — imam tam imenik šolskih otrok; pogledati hočem, kateri mi uidejo. — No, ta ostane že na kmetiji, ta-le pojde na Nemško, ta se bo učil za vrtnarja, tega hočejo imeti v semenišče, a Ciril? V nedeljo sem govoril z mladim kmetom Zameckim iz Toužetina; rekel je, da vzame Cirila v službo. Dá mu baje iz početka lažje delo, ako se bo obnašal dobro, hoče mu zaupati pozneje tudi konje. Revni Ciril! Kar jokal se je, ko je dobil odpustno izpričevalo; vprašal me je skrbno, kdo mi bo ministriral namesto njega ter me vprašal otročje naivno, kam pojde Klarica služiti. Rekel sem mu, da ne bo služila, da pojde po počitnicah v Prago v šolo. Dokler sem živ, jo hočem podpirati in kjer ne

Drugi atentat. — Srbski srednješolec ustrelil prestolonaslednika in njegovo soprogo.

Po sprejemu v mestni hiši je nadvojvoda s soprogo nadaljeval vožnjo po mestu. Tu je ustrelil gimnazijec Princip iz Grahova proti njima in oddal iz browninga več streliv. Prestolonaslednik je bil zadet v vrat in nekinja v spodnji del telesa. Oba sta bila takoj prepeljana v konak, kjer sta kmalu izdihnila.

Čabrinović kakor tudi Princip sta bila od razburjene množice skoro ubita.

O prvem atentatu se še poroča: Ko je zavil avtomobil pri Appelovem nabrežju, priletel je od desne strani mal projektil v avtomobil nadvojvode ter je letel mimo hrbta vojvodinje Hohenberg. Bomba je šele eksplodirala, ko je drugi avto privozil mimo. V nadvojvodovem avtomobilu napada niti opazili niso. Ko pa so drugi avtomobili obstali in je gospoda iz teh avtomobilov izstopila, se je ustavil tudi nadvojvodov avtomobil in so prestolonasledniku javili o dogodku. Avtomobili so se razen enega, ki je podpolkovnika Merizzija peljal v garnizijsko bolnico, peljali dalje pred mestno hišo in je nadvojvoda pri sprejemu v mestni hiši se napram županu ostro pritožil nad dogodkom. Pri vožnji iz magistrata v garnizijsko bolnico je sedel deželni šef Potiorek z obrazom proti prestolonasledniku, na avtomobilovo stopnjico pa se je ob strani postavil grof Harrach, da bi s svojo osebo ščitil nadvojvodo pred eventualnim novim napadom. Prestolonaslednik je o tem napravil ravno šaljivo opazko, ko sta iz Franc Jožefove ulice padla smrtonosna strela. Potiorek je začetkoma mislil, da se zopet ni ničesar zgodilo, a sekundo pozneje sta se prestolonaslednik in njegova soproga že zgrudila.

Deželni šef Potiorek je prestolonaslednika že po prvem atentatu svaril, naj ne nadaljuje svoje vožnje

zadošča denar, pomaga dobra beseda. Imam v Pragi nekoliko premožnih tovarišev — ti podajo Klarici na mojo prošnjo kak obed brezplačno. Ko sem je enkrat prevzel v svojo skrb, moram tudi za njo skrbeti. Premožnja ji ne morem zapustiti, to veš, Marjeta, sama. Klarica pa bo imela za doto samo to, česar se v šoli nauči.“

In resnica! Ko je preteklo leto, prišel je župnik v Toužetin in prosil Zameckega, naj bi popeljal jutri Klarico in njeno majhno prtljago na Peruški kolidvor.

„Popeljem jo, velečastiti gospod. Žetev je končana in čas za oranje še ni zamujen. Konji bi se z lenušenjem samo preveč odebelili. A ti, Ciril, pripravi ta zali voz in prazniško jermenje, jutri krenemo na Perue.“

„Na Perue? S kom?“

„Z velečastitim gospodom in s Klarico — pojedeta v Prago.“

„Klarica pojde v Prago — —“

In Ciril si je otožen del na glavo kučmo, šel ven, da se poprime dela. Drugikrat bi bil s tem že čez trenutek gotov, toda danes? Ničesar ni mogel najti, najsi mu je stvar ležala pred nosom, kakšno čudo! S solzami zalito oko slabo vidi. Da, niti gospoda župnika ni videl, ko je ta odhajal od hiše. Hotel je nekaj sporočiti Klarici — oh, saj ji to pove jutri.

Zarano po zajtreku je zapregel Zamecki mlada konja, se vsedel s Cirilom na koleselj ter mu dal prvič vajeti v roke.

(Dalje prihodnjic.)

in naj se vrne takoj v konak. Nadvojvoda je pa to odločno odklonil. Ko je po drugem atentatu avtomobil privozil pred konak, je bil prestolonaslednik že mrtev, — rana prestolonaslednikova je strašna, dvocevna žila na vratu je bila popolnoma raztrgana in razmesarjena — vojvodinja pa v zadnjih zdihih, že popolnoma nezavestna.

Par minut nato je izdihnila tudi soproga prestolonaslednikova.

Morilec je bil od Srbov podkupljen. — Prestolonaslednik žrtev srbske zarote.

V stanovanju dijaka Principa so našli 2000 K denarja, in mnogo kompromitujočega gradiva, ki dokazuje zvezo z Belgradom. Aretiranih je veliko številno bosenskih Srbov tudi srbskih žena in srbskih deklet, dalje trije Črnogorci, en mizar in dva dijaka. Oblast je vedno bolj prepričana, da je na sledu veliki daleč razširjeni srbski zaroti, katere žrtev sta postala prestolonaslednik in njegova soproga. Policija je prepričana, da imata napadalca mnogo sokrivcev. Napadalec Čabrinović je že nekaj dni pred atentatom govoril, da se bo prestolonasledniku nekaj pripetilo.

Aretacije se množe. Sedaj je aretiranih že nad 50 oseb. Več sokrivcev napadalcev se je po Sarajevu gibalo preoblečenih. Pri magistratu so prijeli Mohamedanca, ki so ga pozneje na policiji razkrinkali kot preoblečenega Srba.

Morilca so takoj zaslišali. Zasliševanje morilcev je trajalo vso noč.

Celo noč je trajalo zasliševanje morilcev. Oba napadalca cinično izjavljata, da sta izvršila atentat iz velesrbskih nacionalističnih ozirov. Pri aretiranih osebah so našli mnogo velikosrbskih pamfletov in drugih velikosrbskih spisov.

Napadalec Princip je vedno bolj ciničen. Zadnji čas je napadalec bival v svojem rojstnem kraju. Ko so ga pri preiskavi vprašali, zakaj se je vrnil v Sarajevo, je odgovoril: Saj vidite, zakaj. Na vprašanje, zakaj je umoril prestolonaslednika, je odgovoril: Ker sem v njem videl posebljeni imperijalizem in zastopnika moči in oblasti. — Napadalec je popolnoma apatičen in brezčuten.

Nadvojvodo so svarili, naj ne odpotuje v Bosno.

Ni manjkalo svaril, ki so jih prejele oblasti in ki so bila znana tudi prestolonasledniku. Nadvojvoda je menda izjavil, ko so mu poročali o nevarnosti zanj vsled udeležbe pri manevrih, da se hoče pod vsakimi pogoji udeležiti manevrov in da se ne bo umaknil grožnjam. Celó ko so nadvojvodi nujno poročali, da se je razvila v gotovih velesrbskih središčih v Belgradu osebna agitacija proti njemu, je ostal nadvojvoda pri tem, da se brezpogojno udeleži manevrov. Zelo težko se je odločil nadvojvoda, da je vzel s seboj v Bosno svojo soprogo. Nadvojvoda je menda skušal pregovoriti svojo soprogo, da bi ostala v Konopištu, vendar je vojvodinja Hohenberg prosila soprogo, da bi smela potovati z njim. Šele ponovnim prošnjam vojvodinje se je udal vojvoda. Od leta 1908. dalje je razvijala revolucionarna organizacija, ki ima svoj sedež v Belgradu, vedno bolj intenzivno de-

lavnost in hujskajoči ton listov, ki jih čita tudi srbska inteligenca, je bil vedno hujši. Oba napadalca Cabrinović in Princip sta bila menda člana teroristične velesrbske organizacije. Domnevajo, da je bila zasnovana proti prestolonasledniku cela zarota, v katero so bile zapletene še številne druge osebe. Iz tega, da je drugi napad sledil takoj prvemu, se more sklepati, da ne gre za dejanje posameznika, ampak dejansko za zaroto.

Novi avstro-ogrski poslanik na nemškem dvoru.

Ze dolgo časa nameravani odstop avstro-ogrskega poslanika v Berlinu grofa Ladislava Szogyenyja, ki je že 53 let v javni službi, je bil sedaj na Dunaju odobren. Njegovim naslednikom je z odobrilom cesarja Viljema določen princ Bogomir Hohenlohe-Schillingsfürst. Novi poslanik je deloval v Berlinu

Nadvojvoda Karel Franc Jožef,
novi avstro-ogrski prestolonaslednik.

Nadvojvodinja Zita, soproga novega
avstro-ogrskega prestolonaslednika.

Ladislav grof Szogyeny-Marich.

Princ Bogomir Hohenlohe-Schillingsfürst.

Izpremembra na poslaniškem mestu v Berlinu.

že leta 1907. in je poročen z nadvojvodinjo Marijo Henrieto, hčerjo nadvojvode Friderika. Kakor znano, se je princezinja Hohenlohe pred nedavnim časom, za slučaj, da stopi njen soprog zopet v diplomatično službo, odrekla naslovu cesarska in kraljeva Visokost.

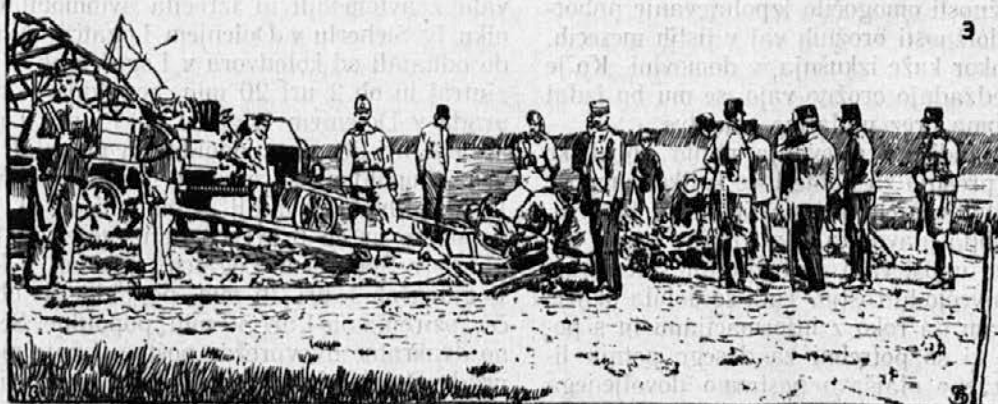
Vojvoda Juri II. saksonsko-meiningenški †

Vojvoda Juri II. saksonsko-meiningenški

je umrl v kopališču Wildungen. Bil je dne 2. aprila 1826. l. rojen v Meiningenu ter je vstopil kot dedni princ l. 1847. kot nadporočnik k pruskim gardnim kirasirjem. Že po osmih mesecih je na željo svojega očeta izstopil iz pruske vojaške službe kot ritmojster. Leta 1866. je prevzel vlado ter si je na vseh poljih javnega življenja stekel nevenljivih zaslug, predvsem pa je podpiral umetnost. „Meiningerji“, družba njegovega dvornega gledališča, so pod njegovim osebnim vodstvom popolnoma preosnovili nemško gledalištvu.

Eksplozija avstrijskega vojaškega zrakoplava „Körting“.

Dne 20. junija ob 8. uri zjutraj se je dvignil pri Dunaju zrakoplov „Körting“ s stotnikom Hauswirthom, z nadporočnikoma Hofstetterjem in Breuerjem, s poročnikom Haidingerjem in še s petimi drugimi osebami, da bi napravljali fotografične posnetke ozemlja, nad katerim so se vozili. Da bi pregledal ta zrakoplov se je čez pol ure nato spustil v zrak z letalom Forman pilot nadporočnik Pflatz, ki je imel s seboj fregatnega poročnika Buchto. Prišedši do zrakoplova, je Pflatz s svojim letalom parkrat obkrožil zrakoplov, pri tem pa je po nesreči zadel ob balonov ovoj, ki se je pretrgal. Nastal je strahovit razlet in ves balon je zgorel. Z višine 400 metrov so padli ostanki na zemljo, pokopavši pod seboj popol-

Grozna katastrofa vodljivega zrakoplava „Körting“ pri Marija Enzersdorfu. 1 na desni strani: nadporočnik Pflatz, 2 stotnik Hauswirth, 3 razvaline zrakoplava in aeroplana.

noma zogljenja trupla nesrečnih žrtev; obenem pa je padlo na zemljo tudi zračno letalo ter sta bila tudi nadporočnik Pflatz in njegov spremljevalec ubita. Stotnik Hauswirth kakor tudi nadporočnik Pflatz sta bila izmed najodličnejših zrakoplovcov.

Izseljevanje.

(Konec.)

Ker se posebno s tem, da se opozarja na gospodarske nevarnosti oviranja izseljevanja, večkrat čujejo pritožbe, da je zadobitev potnih listov za osebe v starosti naborne ali službene dolžnosti združena večinoma z velikimi težavami in da nižji uradi, poklicani za podeljevanje potnih listov, oziroma vojaške poveljstva, pristojna za izražanje mnenja o prošnjah, premalo upoštevajo gospodarske interese prebivalstva, so se izdala na vse politične in policijske nižje urade, kakor tudi na vojaška poveljstva, primerna navodila. Izdajali se bodo potni listi praviloma tedaj, če za časa odpotovanja ni pričakovati, da bi prosilca vpoklicali k izpolnjevanju kake vojaške obveznosti. In še celo takrat, če je pričakovati tako vpoklicanje, se bo, seveda ne da bi se kršila določila vojnih predpisov, postopalo z največjo naklonjenostjo v slučajih, kjer bo podana gospodarska potreba za odpotovanje. Mladenci, ki so dopolnili 17. leto starosti, lahko dobe potne liste do roka glavnega nabora in če so že potrjeni, do začetka svoje prezentne službene dolžnosti ali prve vojaške izučbe. V slučajih nujne potrebe se bodo celo za take osebe mogli izdati potni listi čez morje. Neaktivni dobe, dokler še niso opravili predzadnje orožne vaje, tedaj praviloma pred 29. letom starosti, potne liste do prihodnje vojaške vaje. Sezijskim potnikom, ki se pri njih lažje računa s povratkom tekom istega leta in z natančnim izpolnjevanjem vojaških obveznosti, je iti na roko še z večjo naklonjenostjo. Isto velja za osebe, ki iz rodbinskih vzrokov, v zdravstvene namene in podobno odidejo v inozemstvo, za trgovce in njihove uslužbence, kakor tudi za tiste, ki študirajo. Če bi pa izdaja potnih listov zaradi orožne (službene) vaje utegnila zadeti na ovire, odpotovanje pa bi bilo iz gospodarskih ali drugih vzrokov vendar potrebno, je potniku prosto, da prosi za preložitve orožne vaje v dotičnem letu in da ob ugodni rešitvi te prošnje potrebno ukrene za izdajo potnega lista. Vojaška poveljstva so dobila navodila, da take, primerno utemeljene prošnje v najširših mejah upoštevajo. Da se še nadalje olajša izdajanje potnih listov, se bo sezijskim potnikom po možnosti omogočilo izpolnjevanje naborne dolžnosti in dolžnosti orožnih vaj v tistih mesecih, ki jih prežive, kakor kaže izkušnja, v domovini. Ko je kdo odpravil predzadnje orožno vajo, se mu bo izdal potni list praviloma brez nadaljne omejitve.

V interesu gladkega reševanja potno policijske službe je vložiti prošnjo za potne liste kolikor mogoče zgodaj pred odpotovanjem pri poklicanem oblastvu. Oblastva so dobila navodila, da rešijo vsako posamezno prošnjo, upoštevajo individualni slučaj, kolikor možno z največjo hitrostjo. Tudi so dobila ukaze, da gredo strankam na roko z informacijami in s pojasnitvijo potov, ki so potrebni za doseg potnih listov. Z dalekoseženo olajšavo postavno dovoljenega izseljevanja bo počasi ponehavalo ono po neopravičenih agentih in priganjačih posredovano, z velikimi stroški za izseljence združeno nepostavno izseljevanje.

H gibanju vladnih čet in vstašev v Albaniji.

Mesto Elbasan, ki leži jugovzhodno od Drača, so zasedli vstaši. Vladne čete s svojima dvema častnikoma so baje bile ujete. To je zopet nadaljnji uspeh vstašev, ki bo sigurno dvignil njihovo samozavest. Vedno bolj se zdi, da se na vladne čete ni zanesti, in da se bojujejo le navidezno. Da obvaruje Drač nenadnih vstaških napadov, je pustil poveljnik mesta, major Kroon, odstraniti vse grmičevje pred mestom, v katerega varstvu so se vstaši že enkrat neopaženo približali mestu.

Tedenske novice.

(Odlikovanje.) Cesar je podelil davčnemu nadupravitelju Adolfu Ruda povodom njegove upokojitve naslov cesarskega svetnika.

(Zdravniška vest.) Železniški minister imenoval je gosp. dr. Benjamin Ipavica železniškim nadzdravnikom c. kr. železnice za okraj Ljubljana-Siška.

(Sankcioniran deželnozborski sklep.) Cesar je sankcioniral sklep kranjskega deželnega zbora z dne 3. marca 1914, s katerim se dovoljuje mestni občini ljubljanski najeti za zgradbo III. mestne deške ljudske šole, za obrežne zidove Ljubljanice in za zgradbo mestne mrtvašnice posojilo v znesku 900.000 K, nadalje za financiranje mestnega pogrebnega zavoda v znesku 200.000 K z najvišjim 5% obrestovanjem pod pogojem, da se ta posojila dvignejo in uporabijo šele z dovoljenjem deželnega odbora.

(Od južne železnice.) Imenovana sta bila revidentom adjunkta Iv. Podboj v Rakeku in Peter Jernejc v Logatcu. Za adjunkte so imenovani asistenti Anton Cajnko v Zagorju, Ernest Škerlj v Borovnici, Ludovik Bučar v Postojni in Adolf Gestrin v Ljubljani glavni kolodvor. Za definitivnega asistenta po statusu 2b se imenuje po dvanajstletnem službovanju Viktor Devetak v Logatcu.

(Električni zakon) je po dolgih predpovedovanjih izdelan in je bil trgovskim zbornicam, industrijskemu, obrtnišskemu in kmetijskemu svetu predložen, da naj vse korporacijo čim preje naznanijo, kakšno stališče zavzemajo napram temu zakonu in da naj stavijo slučajne spreminjevalne predloge.

(Poštno naznanilo.) Od 1. julija 1914 dalje se bo dnevno dvakratna poštna vožnja na progi Logatec kolodvor-Ildrija poštni urad in nazaj oskrbovala z avtomobili in izročila avtomobilnemu podjetniku Iv. Sicherlu v Dolenjem Logatcu. Avtomobili bodo odhajali od kolodvora v Logatcu ob 6. uri 30 min. zjutraj in ob 2. uri 20 min. popoldne in od poštnega urada v Dolenjem Logatcu ob 7. uri 10 min. zjutraj in ob 2. uri 30 min. popoldne in prihajali v Ildrijo ob 9. uri dopoldne, oziroma ob 4. uri 20 min. popoldne. Iz Ildrije bodo odhajali avtomobili ob 11. uri 30 min. dopoldne in ob 6. uri 10 min. zvečer in k poštneemu uradu v Spodnjem Logatcu, oziroma h kolodvoru v Logatcu ob 1 uri 26 min. popoldne in ob 8. uri zvečer, oziroma ob 1 uri 50 min. popoldne. Sedanje dnevno dvakratne dvovprežne pošne vožnje med poštnimi uradi Dolenji Logatec in Ildrija in dve izmed sedanjih dnevno sedemkratnih enovprežnih poštne voženj med poštnim uradom v Dolenjem Logatcu in med kolodvorom v Logatcu so se s koncem 30. p. m.

opustile. Kurzi in kartiranje poštних službenih mest na progi Dolenji Logatec-Idrija in poštних uradov, ki so s poštными avtomobilnimi vožnjami Logatec kolo-dvor-Idrija v neposredni zvezi, kakor tudi krajevna dostavljanja in tudi morebitna pota selskih pismo-noš pri poštних uradih, ki pridejo v poštev, so se vsled tega primerno preuredila.

(Novo cesto) so izpeljali iz Poljanske doline v Horjulsko dolino. Sedaj je mogoče voziti iz Ljubljane čez Skofjo Loko in Trato čez Hribe v Horjul in nazaj v Ljubljano.

(Avtomobil Skofja Loka-Železniki) vozi trikrat na dan. Zveza ima nov voz za 16 oseb, ki se bo pozimi kuril.

(Malaria na Dolenjskem.) V Velikem Lipju pri Hinjah se je pojavila nalezljiva bolezen malaria. Tri ženske so vsled tega umrle.

(Smrti nesreči.) 17. p. m. zjutraj se je dogodila blizu št. Vida pri Dobu smrtna nesreča. 33letna mizarjeva soproga Marjeta Požarjeva iz Vrbe je šla v mlekarno. Posestnik Jožef Hrovat jo je prosil, naj nekoliko prime njegovega konja. Ko je izpustila vajeti, ji je izpodrsnilo ter je padla pod konje, ki so jo s kopiti ubili. — V Spodnjem Podbrezju je šel 14letni posestnikov sin Peter Justin na polje ter vzel s seboj tudi flobertovo pištolo. Ravnal pa je v šali z orožjem tako neprevidno, da se je pištola sprožila in strel je zadel nesrečneža v želodec. Deček je še isti dan umrl.

(Smreka je ubila) dne 18. p. m. 59letnega posestnika Gašparja Ražuna v Kotredežu, ko je sekal drevo v gozdu. Poklicani zdravnik je mogel konstatirati le smrt.

(Utonil je.) Dne 16. p. m. popoldne je šel 18letni posestnikov sin Miko Spišič iz Jakovinih k mlaki, oddaljeni kakih 25 metrov od hiše njegovih staršev. Tedaj ga je vrgla epilepsija. Padel je v mlako ter utonil. Šele drugi dan so ga našli.

(Otrok povzročil strašen požar.) Iz št. Vida pri Zatičini se poroča: V ponedeljek, 22. p. m., ob 2. uri popoldne je neki šestletni otrok v vasi Pristavica, občina Zagorica, zakuril z vžigalicami pod oknom domače hiše. Ker je vlekel močan veter, se je ogenj hitro razširil in v 15 minutah je bila cela vas v ognju. Zgorelo je 12 hiš z vsemi gospodarskimi poslopji in kmetijskim orodjem. Zgorelo je tudi do 20 svinj. Ljudje so bili večinoma na polju in travnikih, zato niso mogli rešiti, tako da je mnogim zgorela celo obleka in jim ni drugega ostalo, kakor to, kar so imeli na sebi. Prišle so na pomoč požarne brambе iz št. Vida, Trebnjega in Velike Loke, a niso mogle priti do vode, ker je bil okrog vseh vodnjakov in luž ogenj. Tudi se je več ljudi opeklo pri gašenju. Na pomoč došlo občinstvo in orožniki so delali neumorno. V hiši št. 7 so iz goreče hiše nosili pohištvo in se je pri tem vdrl v veži goreči strop. Le s težavo so rešili iz goreče hiše tri fante, ki so dobili večje ali manjše poškodbe. Vaščani so večinoma vsi revni in zadolženi in le za male vsote zavarovani. Pomoči so pogoreli nujno potrebni.

(Umor in samomor.) Zakonska Fran in Jožefa Bučar v Mrvicah, v okraju Cerklje na Dolenjskem sta živela že dalje časa v večnem prepiru. On, notoričen pijanec, je prodal pred kratkim svojo kovačijo in denar zapil, sedaj pa je zahteval od svoje žene, da ona proda hišo. Ker tega ni hotela storiti, ji je grozil, da jo bo ustrelil. Tedaj pa je zbolel in je

bil šele 15. p. m. izpuščen iz bolnišnice v Krškem. 20. p. m. je Bučar počakal svojo ženo Jožefo, ki je bila v delu pri posestniku Katiču v njegovem vinogradu na Trški gori. Tam se je pridružil svoji ženi in njenima spremljevalkama ter posestniku Katiču; vnel se je prepir, v katerem je ustrelil z revolverjem svojo ženo dvakrat, nato pa pobegnil. Žena je vsled zadobljenih poškodb med operacijo v bolnišnici v Krškem umrla. Orožništvo in policija sta iskala morilca ter ga zalotila na Trški gori. Da bi ušel roki pravice, je skočil Bučar v Krko in utonil. Njegovega trupla do sedaj še niso našli.

(Nevaren tat prijet.) Dne 21. junija so prijeli v Studencu Franca Poženela, ki je v zadnjem času izvršil mnogo tatvin v novomeškem in krškem okraju. Poženel je bil leta 1887. rojen v Liplju pri Planini. Pri njem so našli 12 žepnih ur, 11 verižic za uro, 4 zlate prstane, 1 križevček, 1 tolar Marije Terezije in 79 K 59 vin. gotovine, kakor tudi tujo delavsko knjižico. Oddali so ga okrajnemu sodišču v Krškem.

Razne stvari po svetu.

(Car proti alkoholizmu.) Iz Pariza poročajo: Carjev ukaz proti alkoholizmu je zelo drakoničen. Tako se prepoveduje vsem vojakom, dokler služijo, uživanje alkohola v kakršnikoli obliki. Tudi oficirjem je prepovedano pošiljati svoje slugе po žganje. Kdor je kaznovan zaradi uživanja alkohola, ne more avanzirati. Podčastniki, ki so bili kaznovani zaradi uživanja alkohola, bodo degradirani za navadne vojake. Celó za oficirje so izdane zelo ostre odredbe. V oficirskih kazinah se smejo špirituoze prodajati le med jedjo.

(Revolverski napad na Henri Rothschilda.) Iz Pariza poročajo: Ko se je 27. p. m. zvečer vračal Henri Rothschild iz opere po boulevardu, je neki neznanec na vogalu rue de Caumartin dvakrat ustrelil proti njemu. Ena krogla je zadela Rothschilda v kolku, vendar pa njegova rana ni nevarna. Pasanti so prijeli napadalca ter ga pretepli. Potem so ga peljali na policijo, kjer je izpovedal, da se piše Proudhon in da je star 60 let. Prej je bil trgovec z mlekom, vendar pa so ga uničila humanitarna društva, ki so začela ustanavljati prodajalnice mleka.

(Najtežji človek na svetu umrl.) V Monakovem je pred nekaj dnevi umrl, zadet od kapi, dunajski gostilničar Wutzel, ki je bil najtežji človek na svetu. Tehtal je 480 funtov. Njegov pogreb je povzročil precejšnje težkoče. Treba je bilo krste 65 cm visoke in en meter široke.

(Zgorela en dan pred poroko.) Iz Novega Jorka poročajo: V predmesiju New Jersey bi se imela vršiti poroka miss Kate Mausove. Nevesta je priredila svojim prijateljem dan pred poroko v svojem stanovanju intimno slavnost, pri kateri se je tudi plesalo. Pri valčku sta zadela ženin in nevesta ob mizo, na kateri je stala svetiljka. Svetiljka je eksplodirala ter vžgala nevestino obleko, ki je bila naenkrat vsa v ognju. Bežala je kakor blazna iz sobe v sobo, dokler se ni končno onesvestila. Bila je grozno opečena. Ženin, ki jo je hotel rešiti, je bil tudi zelo opečen. Nevesta je v groznih bolečinah umrla. Ženin se je hotel neposredno pred smrtjo z njo poročiti, toda zdravniki niso tega dopustili.

(Nesreča pri zgradbi podzemeljske železnice.) Iz Newyorka poročajo: Pri zgradbi podzemeljske železnice v Brooklynu se je podrl oder. Petdeset delavcev je padlo v globino. Ponesrečeni delavci so bili deloma težko, deloma lahko poškodovani.

Kmetijstvo in gospodarstvo.

Pretakanje vina in žveplanje sodov.

(Piše B. Skalicky.)

Dveh stvari se ne more dolenski vinogradnik privaditi, to je pravilnega pretakanja vina in žveplanja sodov. In vendar si brez njih umnega kletarstva niti misliti ne moremo. Zato sem se namenil, da o obeh na kratko spregovorim.

Žveplanje sodov. Kadar imamo par slabih letin, tako da nam leži posoda večinoma prazna, dobimo prav pogostoma po deželi vina z neprijetnim duhom. Temu je krivo napačno spravljanje prazne posode. Naš kmet-vinogradnik se veliko premalo briga za posodo. Dokler je polna, se sicer vedno rad z majoliko suče okoli nje, kakor hitro jo pa izprazni, je dostikrat niti ne pomije, temuž jo postavi iz zidanice pod kako šupo, ali jo pa pusti v zidanici odprto ležati, ne da bi se zmenil za njo. Če ni bila posoda pomita, se rada scika. Če pa je bila pomita in je ležala bolj na suhem, zatohne, ako je pa ležala na vlažnem in zaprta, pa splesni.

V jeseni pa, ne da bi se temeljito posoda pripravila, se napolni z moštom in ko se vino po kipenju učisti, se pokaže na njem pokvarjen okus.

Zadnji čas je pač že, da se tudi naš dolenski kmet navadi z vinsko posodo pravilno ravnati! Če se je tega privadil Vipavec, upam, da mu bo tudi Doljenec sledil!

Pravilno ravnanje s sodi je igrača in malenkost proti sitnostim in škodi, ki mu jo povzroči pokvarjeno vino!

Kakor hitro sod izpraznimo, je prvo, da ga takoj dobro pomijemo. Potem ga pustimo tri do štiri dni odprtega in poveznjenega ležati, da osahne in ko je osahnil, ga zažveplamo in zabijemo. Če to storimo, smo brez skrbi, da bi se nam sod mogel pokvariti. Na vsake 3—4 hl (5—8 veder) vsebine vzamemo en debel ali dva tenka (azbestna) traka žvepla, jih zažgemo, pustimo v sodu pogoreti, in nato sod dobro zabijemo. Boljše je, da rabimo tenke azbestne trakove žvepla, ker goreče žveplo od njih ne kaplja v sod. Če kaplja goreče žveplo na doge, ni to samo za sod slabo, temuž dobi vino, napolnjeno v tak sod, lahko duh pa žveplu (žveplovem vodiku).

Debele žveplove trakove (stare vrste žveplo) rabimo navadno le za žveplanje velikih sodov z vratkami. Vratca odpremo, v sod denemo kako staro lončeno posodo (na primer kako skledo, krožnik, strešnik itd.), na njo naložimo primerno množino žveplovih trakov tako, da goreče žveplo ne more teči na doge. Nato jih zažgemo in vratca zapremo. Ko žveplo pogori, zabijemo tudi veho in sod je zažveplan.

Po preteku 3—4 mesecev je treba žveplanje ponoviti, zato je dobro, da si dan žveplanja na sodu zapišemo. Zažveplan sod obdrži vedno svoj fin vinski

duh. Predno se ga zopet rabi za vino ali mošt, se ga najprvo odpre in se ga pusti nekaj časa odprtega, da se razdiši. Potem se sod s čisto in večkratno vodo dobro pomije in je zopet takoj za rabo. Samo če je bil sod več let prazen in vedno vsake 3—4 mesece pravilno žveplan, ga je treba dobro zamočiti s čisto vodo in to vodo večkrat premeniti, da potegne iz dog in dnes žveplove sestavine, ki so se tekom večletnega žveplanja v njem nabrale. (Dalje prihodnjič.)

Pozor!

10—9

53.000 parov črevljev.

4 pari črevljev samo 9 kron.

Ker je bilo več velikih tvornic primoranih, ustaviti plačila, se mi je naročilo, razpečati veliko množino črevljev globoko pod izdelovalno ceno. **Prodajam torej vsakomur dva para črevljev za gospode in dva para črevljev za ženske, ti črevlji so galoširani, na trakove in močno zbiti, usnje rjavo ali pa črno, zelo elegantne, najnovejše oblike, velikost po številki in centimetrih. Vsi 4 pari stanejo samo 9 K.**

Pošilja po povzetju:

J. KLUGER, Krakov, Sebastjana 16 A 1621.

Zamena dovoljena ali pa se vrne tudi denar.

10.000 kron nagrade.

Brado in lase povzroči resnično v 8 do 14 dneh pristni danski Nokah-balzam. Staro in mlado, gospodje in gospe rabijo za rast brade, obrvi in las samo «Nokah-balzam». Neškodljivost zajamčena. Če to ni resnično, plačamo

10.000 kron v gotovini

vsakemu golobrademu, plešastemu ali redkolasemu, ki je sedem tednov rabil Nokah-balzam.

Gospod H. Hjort piše: Uspeh je že zaraditega skrajno velik, ker pri meni, kljub temu, da sem star 27 let, pred uporabo Nokah-balzama še ni nič pričela poganjati brada. Iz hvaležnosti Vas bom povsod priporočal ter znamenjem z velespoštovanjem!

Ob neuspehu povrnemo znesek.

12—2

«Vsaki dami morem pristni danski Nokah-balzam pripočeti kot prijetno in uspešno sredstvo, da lasje nanovo zrastejo. Dolgo časa so mi lasje zelo izpadali, tako da so se prikazale na glavi gole lise. Ko sem pa štiri tedne rabila Nokah-balzam, so pričeli lasje zopet rasti, so postali gosti, težki in lepi. Gdēna. C. H o l m.

Zavoj «Nokah» 10 K. Diskretna zavojnina. Denar se pošlje naprej ali pa se pošlje po povzetju (kot plačilo se sprejemajo tudi poštno znamke). Piše naj se

**Hospitals Laboratorium, Copenhagen K. 1060
Postbox 95 (Daenemark)**

(Dopisnice je treba frankirati z 10 vinarsko znamko in pisma s 25 vinarsko znamko).

Prosimo izrežite ta oglas!